

Sygn. akt III CSK 231/20

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku A. I. i A. I.

przy uczestnictwie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w W., J. I. i Gminy Miejskiej K.

o zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 kwietnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 10 września 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od skarżących solidarnie na rzecz uczestnika
postępowania Gminy Miejskiej K. 900 (dziewięćset) złotych
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców A. I. i A. I. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 10 września 2019 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżących, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do pytania, czy w przypadku braku ogrodzenia, ale przy jednoczesnej woli posiadania oraz dbałości o przyległy teren, może dojść do zasiedzenia, czy tolerowanie krótkotrwałego przechodu osób trzecich na części gruntu, w sytuacji gdy nie dochodzi do zmiany władztwa oraz jakichkolwiek zniszczeń, uniemożliwia przyjęcie posiadania samoistnego. Ponadto, czy dla stwierdzenia, że dana osoba jest posiadaczem samoistnym wystarczające jest

wykazanie, że najbliższe sąsiedztwo w taki sposób oceniało posiadanie tej osoby, czy okoliczność, że osoby trzecie mogły uważać, że dany teren jest ogólnodostępny, z uwagi na brak ogrodzenia lub oznaczeń, dyskwalifikuje możliwość uznania danej osoby za posiadacza samoistnego.

Kwestia dotycząca przesłanek, warunkujących nabycie w drodze zasiedzenia nieruchomości była przedmiotem licznych wyjaśnień Sądu Najwyższego. Nie zachodzi potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie. Sformułowane przez skarżących wątpliwości na tle art. 336 i art. 172 k.c. nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Wyartykułowane w uzasadnieniu wniosku kwestie nie mają charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach sprawy, której dotyczą i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżący, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizują z dokonaną przez Sąd Okręgowy oceną faktyczną i prawną, zarzucając, że błędnie on uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie wykazał, aby przed majem 1983 r. objęli oni w posiadanie sporne nieruchomości i by korzystali z nich przez okres trzydziestu lat jak właściciele. W istocie skarżący nie formułują wątpliwości na tle konkretnych przepisów, a kwestionują ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, poczynione przez Sąd Okręgowy, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają

poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06, nie publ.).

Jako przepisy wymagające wykładni w skardze wskazano art. 175 w zw. z art. 123 § 1 pkt 2 k.c. w zw. z art. 69 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (tekst jedn. Dz. U. Nr 30, poz. 127 ze zm., dalej u.g.g.w.n.). Wykładnia ma prowadzić do odpowiedzi na pytanie, czy dyspozycją powołanych przepisów jest objęta czynność polegająca na zainicjowaniu postępowania administracyjnego o zwrot wywłaszczonej nieruchomości w oparciu o ww. art. 69, a w przypadku decyzji negatywnej dla danej strony złożenie odwołania od niej, czy takie czynności doprowadzają do przerwania biegu terminu zasiedzenia i można uznać, iż są przedsięwzięte bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Skarżący nie wskazali argumentów jurystycznych przemawiających za potrzebą wykładni powołanych przepisów prawnych. Nie przytoczyli w tym zakresie rozbieżnych poglądów judykatury i doktryny. Nadto wyartykułowana w uzasadnieniu wniosku potrzeba wykładni art. 175 w zw. z art. 123 § 1 pkt 2 k.c. w zw. z art. 69 u.g.g.w.n. ma charakter pozorny, ponieważ związana z tym kwestia nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący, powołując się przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., polemizują ze sformułowaniami zawartymi w uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, odnoszącymi się do biegu ewentualnego posiadania w kontekście postępowania administracyjnego toczącego się w latach 90-tych w przedmiocie zwrotu nieruchomości stanowiącej działkę [...]2, nie respektując tego, że skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia służącym od orzeczenia Sądu drugiej instancji. Pominęli przy tym, że z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego wynika, iż nieuwzględnienie wniosku o zasiedzenie spowodowane było tym, że zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał jedynie na wniosek, że posadowienie przez skarżących ogrodzenia, w tym zasadzenie tui, co łączyło się z objęciem tego terenu w posiadanie, miało miejsce co najwyżej w II połowie lat 80-tych, a więc, wobec przerwania w dniu 23 maja 2013 r. biegu zasiedzenia wniesieniem wniosku o zawezwanie do ugody

w sprawie o wydanie, brak jest upływu trzydziestoletniego terminu wymaganego dla zasiedzenia w złej wierze.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywistą jej zasadnością wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżących, oczywista zasadność skargi zachodzi z uwagi na naruszenie przepisów procedury mających istotne znaczenie do rozpoznania sprawy oraz przepisów prawa materialnego. Podnieśli, że z materiału dowodowego wprost wynika, iż w sposób nieprzerwany i samoistny posiadali objęte postępowaniem nieruchomości, a przeprowadzone w sprawie dowody w sposób oczywisty dowodziły tego.

Skarżący nie uwzględnili, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Powinni byli podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym - w ich ocenie - wyraża się ta „oczywistość”, czego nie uczynili, ograniczając się do ogólnikowego wskazania, że doszło do naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego, nawet bez określenia, o jakie konkretnie przepisy chodzi i podnosząc, że z materiału dowodowego wprost wynika, że posiadali oni w sposób nieprzerwany i samoistny objęte postępowaniem nieruchomości.

Należy przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14, nie publ.). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyslanie się lub poszukiwanie okolicznością, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

(por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ. i z dnia 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04, nie publ.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2014 r., sygn. akt I UK 65/14, nie publ., zob. także m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2015 r., III PK 6/15, nie publ., z dnia 13 lutego 2014 r. I PK 262/13, nie publ., z dnia 27 maja 2010, II UK 274/09, nie publ., z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07, nie publ., z dnia 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07, nie publ.).

Ponadto wskazać należy, że w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Istota zarzutów, z którymi skarżący wiążą jej oczywistą zasadność, polega zaś na kwestionowaniu poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych i oceny dowodów, z których nie wynika, by przed majem 1983 r. skarżący objęli w posiadanie sporne nieruchomości i by korzystali z nich przez okres trzydziestu lat jak właściciele. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje zatem, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, które skutkowałoby oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym stanie faktycznym.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. Kwotę zasądzonych kosztów limituje wartość przedmiotu sporu

pierwotnie w sprawie wskazana. Oznaczenie jako wartości przedmiotu zaskarżenia wyższej kwoty w skardze kasacyjnej nie wpływa na wysokość kosztów.

jw